

Ljudmila Ulickaja

A legkedvesebb arabom

Írói találkozó Párizsban, a peresztrojka kezdetén. Kerekasztal. Franciául beszélnek. Kezdem érteni – íme, föl-oszlik a köd a levegőben, és minden teljesen világos. Ugyanez a helyzet az olasszal, a spanyollal, a lengyellel. Ezért mindent feszülten hallgatok, várom ezt a technikai fejleményt – hogy mindent elkezdjek érteni. (Amíg nem kerül rá sor.)

Az asztal nem kerek, hosszú, néhány író a távoli helyekről – mindenki így gondolja közülük, mert ezek az országok: Egyiptom, Portugália, Oroszország...

Tőlem azt kérdezik, mit gondolnak Oroszországban a peresztrojkról. Jóhiszeműen azt válaszolom, nem tudok felelni erre a kérdésre.

Mit gondolnak az emberek Oroszországról? Egyáltalán nem azt, amit én gondolok. És egyáltalán – én nem képviseleti személy vagyok, és nem képviselhetek senkit a saját személyemen kívül, mivel én műveltségemet tekintve – orosz, vérem szerint – zsidó vallásom szerint – keresztény vagyok.

Utánam egy portugál írónak tesznek föl kérdéseket, s ő Mozambikban végzett munkájáról mesél, mégpedig igen érdekesen. Például egy mozambiki ember elhatározta, hogy bámulataba ejti falusi írástudatlan nagymamáját, aki úgy él, ahogy ősei éltek ötszáz évvel ezelőtt: a vizet a patakból meríti, a gabonát mozsárban őrli, a ruhát helyi növényekből készíti, úgy, hogy könnyen átalakítja azokat. A fiatalember pedig íme, tranzisztoros rádiót hozott neki ajándékba. A rádióból pedig – törzsük ritka nyelvjárásán hallani

adást, nemrég új állomást nyitottak. A néni hallgatta, hallgatta, és így szól az unokához: mondd meg neki, hogy hallgasson el...

Az unoka kikapcsolta a rádiót, és sértődötten kérdezi:

– Mi, hát te egyáltalán nem tartod csodálatosnak, hogy egy emberi hang a mi nyelvünkön beszél ki a ládából?

A nagymama az unokára nézett, és így felelt:

– Drágám, nem mindegy-e, hogy mi módon beszélnek butaságokat?

Csodálatos történet, a kerekasztalnál senki sem mondott ennél okosabbat.

Aztán az arabot kezdik faggatni. Ő rokonszenves. Valahogy emberien öltözött föl, se zakó nyakkendővel, se arafatka fejkendő – ing, szvetter, semmiféle valami meghatározotthoz tartozásra utaló tárgy. De én, lévén zsidó nő, kicsit tartok az araboktól. Mondhatni, genetikai szinten. Az arab fényképész, újságíró, tudósító, bejárta az összes veszélyes helyet. Gondolom, nyilvánvalóan Izrael ellen harcolt...

Neki – természetesen – az arab-izraeli viszonyokról adnak föl kérdést. Ő pedig – ó, én napsugaram! – így felel:

– Tudják, nekem megvan a magam szemlélete a problémáról, de ez nagyon egyedi nézőpont. Nézzék, arról van szó, hogy vér szerint arab, felekezetre keresztény vagyok, első nyelvem – francia, az arab a második volt... Én – nem vagyok képviseleti személy.

Magától értetődően sok mindenféle egyéb kérdés elhangzott, ami

ugyanilyen jelentőségű volt, és aztán még jöttek az újságírók, és mindannyiunktól meg akartak tudni még valamit. Mi ketten pedig az arabbal távolról szemlélgettük egymást, és amikor már nem kellett feszélyeznünk magunkat, egymás karjába omlottunk. Ő természetesen angolul is ötszázszor olyan jól beszélt, mint én, de nekünk különösebben még beszélgetnünk sem kellett. Emlékszem, ő

megállapította: csodálatos az a rádiós történet!

Olyan jól megértettük egymást, hogy jobban nem is lehet. Ittunk valamit serlegből, csevegtünk egyet, és örökre elváltunk. Ám örökre megszerettük egymást. Sajnálom, hogy elfelejtettem a nevét. Ezeket az arab neveket nem lehet megjegyezni.

Arató János fordítása

Ljudmila Ullickaja 1943-ban Baskíriában született. Számos kötetét fordították le magyarra. Fenti novelláját a *Ljugyi nasevo carja* (*A mi cárunk emberei*) kötetéből fordítottuk. A kötetet a moszkvai EKSZMO Kiadó jelentette meg 2005-ben.

